

Antroposofisch-medische kijk op het Coronavirus

Door Paul Meuwese, gepensioneerd antroposofisch huisarts

Deel 1: De Coronaviruspandemie

Jesse Mulder bespreekt op 24 maart 2020 op www.motief.online de lezing van de [antroposofische arts Thomas Cowan](#) uit de Verenigde Staten, waarin deze een relatie legt tussen de uitrol van het 5G-netwerk en de uitbraak van het Coronavirus, en waarin hij ook de besmettelijkheid van het virus ter discussie stelt. De reflectie van Jesse Mulder, waarin hij de uitspraken van Cowan van commentaar en kritiek voorziet, vraagt om een verdere onderbouwing vanuit medische hoek.

De lezing van deze arts uit de Verenigde Staten over de uitbraak van het Coronavirus en de samenhang met de introductie van het 5G-netwerk is naar mijn idee zeer discutabel en erg kort door de bocht. Ik had verwacht dat hij meer onderbouwing zou hebben gegeven. Wat de causale samenhang is wordt niet duidelijk. De evidentie ervan wordt gevoed door een gevoel van angst en 'aannemelijk' gemaakt door een uitspraak van Steiner. Zijn uiteenzetting over de besmettelijkheid van virale ziekten is op zijn minst zeer aanvechtbaar, zo niet apert onwaar: hij beweert dat injectie subcutaan van viruspartikels bij een ander geen infectie veroorzaakt. Hoe moet je de werking van vaccins dan verklaren? Immers je spuit dan een (avirulent) virus in, waarbij een lichte infectie en immuniteit ontstaan. Zijn voorbeeld van het experiment om een ander paard te besmetten met een zak met snot van een ziek paard is ook nogal dubieus: misschien is dat andere paard wel immuun! Mij lijkt het heel pijnlijk voor zieken en dierbaren als je op grond van verkeerd geïnterpreteerde gegevens concludeert dat Corona niet besmettelijk is, zeker als ze overlijden.

Cowan stoelt zijn uitspraken over het uitrollen van het 5G-netwerk op een uitspraak van Steiner over de samenhang met de vorming van een elektrische schil door elektrische apparaten rond de aarde na de Eerste Wereldoorlog. Ik hecht best waarde aan deze uitspraak, maar dan moet je dat goed doordenken. Het argument dat de uitbraak van Corona in Wuhan plaatsvond, doordat daar ook de uitrol van 5G begon, wordt echter ontzenuwd door het vermoeden dat het virus, zo lijkt het, ontsnapt is aan het dierenrijk, in casu vleermuizen op de markt in hetzelfde Wuhan.

Hoe zit het dan wel? Ik denk als volgt:

Rudolf Steiner ontkent (in *Physiologisches-Therapeutisches auf Grundlage der Geisteswissenschaft*, GA 314, pagina's 254-257) niet dat er bacteriën c.q. micro-organismen zijn, maar hij beweert dat ze niet de primaire oorzaak zijn van ziekte. Dat is de predispositie (de aanleg) die uit dit of een vorig leven stamt. Maar je hebt dat micro-organisme wel nodig om die zichtbaar te maken! Het is alsof de aanleg het virus aantrekt. Dus dat verhaal van dat paard is zeer dubieus.

Ook de uitspraak van Steiner over de gevolgen van de vorming van een elektrische schil rond de aarde is reductionistisch geïnterpreteerd: het ging hem veel meer om de dynamiek, denk ik, die daardoor teweeg gebracht werd, naast de rechtstreekse gevolgen wellicht voor de gezondheid: de versnelling van het bestaan met alle gevolgen van dien.

Dezelfde redeneerfout maakten antroposofische artsen toen ze de bewering van Steiner onderzochten dat het hart geen pomp is. Ze dachten dat de motoriek van de circulatie uit de bloedvaten kwam. Dat kan best meespelen, maar natuurlijk is het hart ook een pomp. Het gaat er alleen om dat je erkent dat dat niet de essentiële functie van het hart is, en wel als moreel orgaan. Het is hetzelfde als men zou zeggen: mijn vrouw is mijn huishoudster. Dat mag misschien best het geval zijn in sommige gevallen, maar in de meeste gevallen is dat niet de essentie van het huwelijk. Het is een reductionistische uitspraak.

Een ander voorbeeld is het volgende: toen het aantal auto's in de tijd dat Steiner leefde toenam, ontlokte dat bij hem de uitspraak: dan zullen de mensen vaker een hartinfarct krijgen. Die uitspraak zou je in de verleiding kunnen brengen om het directe verband te onderzoeken tussen auto's en hartinfarcten. Helemaal onzin is dat natuurlijk niet. De benzine was wellicht al loodhoudend in die tijd en zou kunnen bijdragen aan sclerose van de vaten, hoewel ik niet weet of ze dat in die tijd al wisten. Maar wat Steiner bedoelde was dat mensen door autovervoer minder zouden gaan bewegen en daardoor meer aanleg voor sclerotische (koude) ziekten zouden ontwikkelen, hetgeen we nu allemaal maar al te goed weten.

Voor zover mij bekend is er wetenschappelijk nog geen verband aangetoond tussen 5G en ziekten. Mochten die er wel zijn, dan zou het goed geweest zijn als Cowan die genoemd had. Dat er geen keihard verband aangetoond is, zegt natuurlijk op zich niets, behalve dat de huidige wetenschapsmethoden daar vermoedelijk niet geschikt voor zijn. Je zou willen weten wat de invloed op de cel is of op de hersenen of op de processen die zich in het levenslichaam afspelen. Vooralsnog is het dubieus dat de klachten die mensen claimen te hebben van radiostraling allemaal daarop te herleiden zijn (zie <https://www.eoswetenschap.eu/gezondheid/het-5g-netwerk-een-gevaar-voor-de-volksgezondheid>). Hetzelfde probleem doet zich in de artsenpraktijk voor bij het chronisch vermoeidheidssyndroom of fibromyalgie, die nogal eens aan virusinfecties worden toegeschreven, maar waarbij de persoonlijkheidsstructuur minstens net zo belangrijk is voor het ontstaan ervan.

Je zou eigenlijk een leven lang mensen moeten volgen om de impact van dit soort invloeden, zoals van de uitrol van 5G, op te sporen. Het zou kunnen dat net als met asbest of roken de negatieve effecten pas op termijn zichtbaar worden.

Waar Steiner op duidt in GA 314 is, dat pathologische invloeden op de mens kunnen leiden tot het ontstaan van de predispositie die aanleiding geeft tot het ontstaan van een infectieziekte. In het geval van virussen (die in de tijd van Steiner overigens nog niet bekend waren) zou je kunnen vermoeden dat een domineren van het zenuwzintuigstelsel die predispositie versterkt en leidt tot een mentale uitputting (zie deel 2 van deze reeks, over virusinfecties). Daar hoort bij alles wat die kan versterken: herrie, stadsleven, gebruik mobieltjes en de PC, (morele) koude et cetera. De vraag is dus: wat is het specifieke van de introductie van 5G? Als je dat als oorzaak ziet voor de uitbraak van Corona, redeneer je dan niet net zo reductionistisch als degenen die de virussen zelf als oorzaak zien? Of gaat het niet veel meer om een leefstijl die aan de introductie ervan vastzit: de snellere leefwijze, de overbelasting van mentale processen et cetera?

(Intermezzo: welk een curieus fenomeen trouwens: het leven door 5G wordt sneller en door de uitbraak van Corona komt het leven tot stilstand. Hetzelfde gaat op voor files in het verkeer: hoe sneller het verkeer hoe vaker de files.)

Cowan voedt met zijn statement de angst van mensen en versterkt daarmee de epidemie door te schetsen dat er een grote dreiging boven ons hoofd hangt!

Voordeel van bovengenoemde meer dynamische en multifactoriële benadering is dat angst gereduceerd wordt. Mensen begrijpen beter wat er aan de hand is en hebben meer instrumenten in handen om er iets aan te doen (zie deel 3 van deze verhandelingen over therapie) Op deze manier wordt een meer multicausale manier van denken gepropageerd in plaats van wat Thomas Cowan doet. De lezing van deze arts geeft als enige oplossing dat het 5G netwerk moet verdwijnen. Dat gaat natuurlijk waarschijnlijk nooit gebeuren. Maar je kunt ook denken in de geest van GA 314: wat kan ik er tegenover stellen? (Meditatie, zuiver denken oefenen!, kunstzinnige activiteiten, beter en verstandiger omgaan met digitale media, meer bewegen et cetera.) Hoe kan ik mijn predispositie gunstig beïnvloeden? Hoe kun je digitale media aanwenden ten goede? Het is toch wel een apart fenomeen dat als ik mijn toehoorders op dit moment zou willen bereiken, dat dat niet in levende lijve lukt, maar wel via het digitale netwerk. Als grootouder kan ik nu nog via skype en whatsapp met mijn kleinkinderen communiceren. Kortom, het gaat er meer om hoe de mens omgaat met deze communicatiemiddelen. De mens bepaalt uiteindelijk zelf wat de gevolgen zijn van bepaalde technieken. Dat geldt niet alleen voor de introductie van 5G, maar voor iedere introductie van een technisch hoogstandje, of het nu een open hartoperatie is of de introductie van een nieuwe elektrische auto: wat doe ik er mee? Doe ik er slechte of goede dingen mee?

Ik denk dat de predispositie voor deze Corona-uitbraak met name te maken heeft met het ontbreken van warmte, ofwel fysiek, ofwel mentaal/moreel. Wat je nu ziet gebeuren is dat mensen zich weer om elkaar gaan bekommeren en dat is precies wat er vaak aan ontbrak alvorens deze pandemie uitbarstte. Er heerst(e) een morele bloedarmoede: vakantie gaat voor de zorg voor anderen, zelfverrijking en oppervlakkigheid heersen et cetera. Dat heeft indirect natuurlijk wel met 5G te maken, maar dan doordat de versnelling van het bestaan leidt tot oppervlakkigheid en langs elkaar heen leven. Daar spelen warmte en liefde nauwelijks meer een rol in.

Ook fysiek speelt hetzelfde: het domineren van het zenuwzintuigleven leidt tot een door kou bevangen raken van het lichaam: de koude dringt door tot in de botten. Niet voor niets komen die virusinfecties in de winter en begin van de lente voor. De neiging van deze virussen om in de longen te gaan zitten, heeft ook daarmee te maken. Chronische longziekten als astma en COPD kunnen de longen aantasten en de longblaasjes, waar de gaswisseling plaatsvindt, aantasten. De longen worden te fysiek, te stug en zijn vatbaarder voor besmetting met virussen.

Wat betreft de psyche: de longen en de hersenen zijn qua dynamiek verwant. 'Long-typische' mensen zijn vaak dwangmatig, hebben fobieën en controledwang en verstarren daardoor makkelijk. Dwangmatig denken treedt in de plaats van gedachten die vertrouwen en empathie uitstralen. Angst speelt daarbij een grote rol: men houdt eigenlijk constant de adem in of gaat heel hoog ademhalen. Een virus wil daar als het ware beweging inbrengen, helaas soms met dodelijke afloop. Een ontsteking is een poging om iets dat vastgelopen is weer op te lossen, maar schiet dan wel eens zijn doel voorbij. Het vochtorgaan heeft de zaak niet meer in de hand, het waterelement stroomt niet meer en wordt fysiek, vooral door uitputting: de longen lopen vol met vocht, hetgeen de diffusie van zuurstof verhindert met uiteindelijk dodelijke afloop (ARDS: Acute Respiratory Distress Syndrome). (Zie voor een uitgebreidere uitleg deel 2 van deze reeks, over virusinfecties.)

Steiner ziet deze zaken dus meer als een proces van actie en reactie, in de zin van de wederzijdse interactie tussen de predispositie (de aanleg) en de micro-organismen, waarbij warme ziekten ontstaan. (Warme ziekten zijn kortgezegd ontstekingsziekten en koude ziekten zijn ziekten waarbij sclerose optreedt zoals artrose of aderverkalking.) Dit soort virale ziekten leiden tot een warmtereactie van het lichaam, die fysiek maar ook zielsmatig en moreel weer beweging en empathie teweeg kan brengen; de predispositie zit hem in de lichamelijke en/of morele koude, die voortkomt en weer leidt tot een domineren van de zenuwzintuigdynamiek.

Laat ik vooropstellen dat een groot aantal mensen getroffen worden door het virus, omdat zij bevattelijk zijn geworden door gebrek aan weerstand ten gevolg van uitputting. Ik denk ook dat veel mensen getroffen worden die moreel gesproken volkomen zuiver zijn; deze twee factoren gelden zeker voor de werkers in de gezondheidszorg en andere beroepen die hun leven in de waagschaal zetten en zich inspinnen voor de verzorging van zieke mensen. Dus bovengenoemd verhaal over de aanlegkant van de predispositie is zeker niet de enige factor. Ze is bij deze mensen hooguit verworven door hun tomeloze inzet.

Samengevat gaat het bij de Corona-uitbraak mijns inziens dus om een keten van gebeurtenissen, waarbij de predispositie van de mensheid ernstig op de proef gesteld wordt door een virus dat zich zeer snel verspreidt en een behoorlijke besmettelijkheid heeft (in tegenstelling tot wat in de lezing van Cowan beweerd wordt). Deze predispositie kan worden bepaald door lichamelijke, maar ook door geestelijke en immorele koude.

De therapie bestaat uit alles wat de warmte zowel lichamenlijk als moreel en zielsmatig versterkt: van de zon genieten, een warm bad, lichaamsbeweging, verwarmende voeding; maar ook 'gesublimeerde' warmte: empathie voor de medemens, enthousiasme en warmlopen voor kunst, meditatie, bewegelijk denken. De rij therapeutische maatregelen is eindeloos en met enige creativiteit snel aan te vullen. (Zie ook artikel 3 van deze reeks, over de therapie.)

Belangrijk is niet door angst overmand te worden. Angst versterkt de dynamiek van het zenuwzintuigstelsel, die het virus meer kans geeft; vertrouwen doet ontspannen, mits het op feiten berust. Het doet kortom het tegenovergestelde. De rust bewaren is nu zeer belangrijk!

Chinezen hebben een karakter voor het woord 'crisis', dat op zijn beurt weer bestaat uit twee delen: de een betekent zoets als noodlot, de ander betekent kans. De hamvraag is dus of de mensheid deze pandemie als kans kan opvatten of na het overwaaien ervan weer terugvalt in de oude fouten. De toekomst zal het leren! Ik hoop dat het lukt om de bovengeschetste predispositie te genezen en weer ten goede te keren.

Ik denk dat deze lezing van de feiten minder bezijden de waarheid is en meer recht doet aan uitspraken van Steiner dan de beweringen van deze arts uit de Verenigde Staten. Ik hoop dat de lezer zo wat handreikingen krijgt aangeboden om de pandemie met iets meer vertrouwen en minder angst tegemoet te treden.

Deel 2 van deze reeks: Wat is een virusinfectie?

Deel 3 van deze reeks: Over de therapie van virusinfecties